

Länsi-Saimaa alueen vesistötutkimushanke

1. HANKKEEN TOTEUTTAJA

Hankkeen toteuttaja: Pro Kuolimo ry. Y-tunnus: 2686282-1
 Yhteyshenkilö: Hannu Jokinen
 Osoite: Peltolahdentie 29, 54800 Savitaipale
 Puhelin: 0400 152095
 Sähköposti: hannu.jokinen@lahitukku.fi

2. HANKKEEN NIMI

Länsi-Saimaan vesistötutkimus
 Hanke 118390, Diaari nro 2014_008

3. YHTEENVETO HANKKEESTA

Hankkeen tarkoitus oli hankkia tarvittavat kalusto, laitteet, ohjelmistot ja valmiudet vesistötutkimuksen toteuttamiseksi Länsi-Saimaan vesistöalueella sekä informoida paikallisia ja vapaa-ajanasukkaita julkaisemalla vesiensuojelupas Kuolimon vesistöalueelle.

Hankkeessa mukana olivat Etelä-Karjalan liitto, LUT, Aalto Yliopisto, Saimaan Vesi- ja Ympäristötutkimus Oy, ELY – keskus, Lappeenrannan Ympäristötoimi/PISA -hanke, kunnat, kalastusjärjestöt ja kansalaiset.

Hankkeen tavoitteena oli edellä mainittujen tahojen yhteistyön ja identiteetin vahvistaminen, yhteisöllisyyden lisääminen. Lisäksi hankkeessa osoitettiin, että vesistön tilaan voidaan konkreettisesti vaikuttaa kohtuullisen pienillä panostuksilla ennakoivilla toimenpiteillä ja lisätä laajasti ympäröivien yhteisöjen ja asukkaiden tietoisuutta järviökologiasta ja valumavesien merkityksellisyydestä kuormituslähteenä sekä valumavesien käsittelymahdollisuuksista.

Hanke lisää Savitaipaleen kunnan vetovoimaisuutta.

Hanke toteutui rahoitussuunnitelman mukaisesti, vaikka pienen yhdistyksen maksuvalmius vaativin erillistoimenpiteitä. Pro Kuolimon organisoiman ja osin rahoittaman hankkeen toteutukseen saatiin maakunnan kehittämisrahaa Etelä-Karjalan liitolta ja Savitaipaleen kunnalta.

Hankkeen toteutusaika oli 19.11.2014 - 31.12.2015. Hanke toteutui suunnitelmien mukaisesti ja sen tulokset ja niiden vaikuttavuus täyttivät asetetut tavoitteet.

4. HANKKEEN KUVAUS

Hankkeen toimenpiteinä toteutettiin Kuolimo-järvellä Kaijanlahdella vesinäytteiden otto ja niiden analyysit. Lisäksi toteutettiin vesiensuojeluun liittyvä opas ja muuta informaatiota joita julkaistiin lehdistössä ja kunnan kesälehdessä sekä erillisinä tiedotteina. Hankkeen avulla tuettiin järvien veden ja pohjanlaadun ajallisen ja paikallisen vaihtelun ja trendien tutkimusta Kuolimon ja muiden nuhjaantuvien järvien osalta maakunnassamme. Lukuisissa järvissä on havaittu veden väriarvojen nousua ja näkösyvyyden alenemista sekä pohjien ja kalanpyydysten lisääntyntä limoittumista viimeisen 10–20 vuoden aikana. Syiden selvittäminen vaatii järviökologista näytteenottoa potentiaalisten kuormituslähteiden läheisyydessä. Useinkaan ympäristöhallinnon, kuntien ja lupavelvollisten seuranta-/tarkkailupaikat eivät kata näitä potentiaalisia kuormituksen lähteitä. Maankäytön vesiekologisten vaikutusten selvittäminen biologisin näyttein kattavasti eri osissa Kuolimoa.

Kuormituksen indikaattoreina toimivat usein parhaiten rantojen vesikasvillisuus ja pohjalevät sekä pohjaeläimet.

Vesiensuojelutoimien vaikuttavuuden seuranta: Vesiensuojelun toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä valumavesiä on tarpeen seurata, jotta voidaan tehdä tarvittaessa korjaavia/täydentäviä

toimenpiteitä esim. pintavalutuskenttien/ lasketusaltaiden/ kosteikkojen yms. rakenteisiin.

Eri ympäristöasiantuntijoiden yhteiskäytössä oleva alus mahdollistaa tämän kaltaisen näytteenoton nopeisiin erityistarpeisiin ja esim. sääolosuhteiden voimakkaat muutoksen ja myös yliopistojen opinnäytteisiin liittyen.

Hankkeen toimenpiteiden toteuttamiseksi hankittiin tutkimusalue varusteineen sekä tarvittavat tiedonhallintavälineet.

Hanke työllisti henkilöitä valmistelun, suunnittelun ja toteutuksen aikana. Toteutusvaiheessa hanke työllisti myös alan tutkijoita.

Pääasiallisesti hankkeeseen kohdistuneet työt tehtiin talkootöinä.

5. HANKKEEN TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena oli luoda edellytykset vesistötutkimuksen käytännön laadukkaaseen toteuttamiseen hankkimalla tarvittavat välineet ja valmiudet sekä herättää paikallisten ja vapaa-ajan asukkaiden kiinnostus omatoimiseen vesiensuojeluun.

Tavoitteena oli lisäksi parantaa vesistöalueen houkuttelevuutta asuin- ja virkistysympäristönä sekä turvata vesistön säilyminen luonnontilaisena.

Kuolimon vesiensuojelun kannalta tärkein työ on jatkaa koko valuma-alueen kuormituspisteiden selvittelyä sekä säännöllistä vedenlaadun ja kasviplankton - pohjaeläinten seurantaan järveltä käsin, kaikkina vuodenaikoina ja vuosittain. Tämän hankkeen yhteydessä kartoitettiin tulevia kosteikkorakennushankkeita ja osallistuttiin Kapakk'ojan kosteikkohankkeen toteutukseen ja käyttöönottoon.

Vesien suojelutoimilla (vaikuttamalla valumavesien laatuun kosteikkoja rakentamalla) on tavoitteena palauttaa järven tila lähemmäksi sen alkuperäistä kirkasvetistä ja karua olomuotoa jossa uhanalainen Isonierä (Kuolimon Nierä) viihtyy ja lisääntyy luonnonkantaisena ja kalastettavana kalalajina kannan elvyttyä. Tämä edellyttää koko järven ekosysteemin toipumista lähes entisaikaiselle tasolle, tässä edesauttavat järvessä esiintyvät voimakkaat pohjavesilähteet jotka tuovat raikasta pohjavettä järven syvänteisiin.

6. PROJEKTIN TOTEUTUS

6.1. AIKATAULU

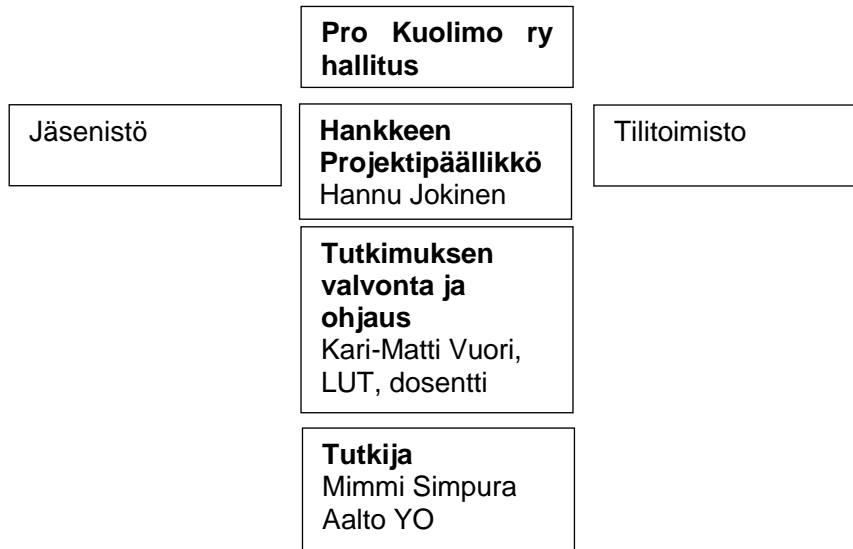
Hankkeen kokonaistoteutusaika oli 1.11.2014 - 30.10.2015. Hankkeelle haettiin jatkoaikaa 31.12.2015 saakka vesistötutkimuksen tulosraportin viivästymisen takia.

Vesistötutkimuksen tulosraportti valmistui vasta lokakuussa, koska varsinaiset näytteenotot voitiin säätötilan takia suorittaa vasta syyskuussa ja niiden analysointi valmistui vasta lokakuussa.

Hankkeen toimenpiteet ja niiden tavoiteaikataulu:

No	Toimenpiteet/tapahtumat	Valmis
1	Hankehakemus	17.11.2014
2	Tukirahoituspäätös	1.12.2014
3	Omarahoituksen koonti	15.12.2014
4	Tutkimusveneeseen vesillelasku	8.5.2015
5	Tutkimusvälineiden hankinta	31.5.2015
6	Kansalaisoppaan jakelu	1.5.2015
7	Vesinäytteen otot	24.9.2015
8	Tutkimusalueen hallintaohjeistus	1.5.2015
9	Hanke valmis	15.12.2015
10	Loppuraportti	30.12.2015

6.2. PROJEKTIOORGANISAATIO

6.3. OHJAUSRYHMÄ

Hankkeen valvoja

Jari Lantta,
E-K Liitto

Ohjausryhmänä toimii Hannu Jokinen, Kari Kotirinta, Raimo Laitinen, Jarmo Peltonen ja Jari Lantta rahoittajan edustajana.

6.4. YHTEISTYÖTAHOT

Hankkeen yhteistyötahoina ovat Etelä-Karjalan liitto, LUT, Aalto Yliopisto, Saimaan Vesi- ja Ympäristötutkimus Oy, ELY – keskus, Lappeenrannan Ympäristötoimi/PISA -hanke, kunnat, kalastusjärjestöt ja kansalaiset.

6.5. HANKINTAKÄYTÄNNÖT

Pienhankinnat hankittiin rahoituspäätöksen ehtojen mukaisesti.

Koneiden, laitteiden, materiaalien ja ostopalvelujen osalta hankintakäytäntönä oli; tarjouskysely, tarjousvertailu, perusteltu päätös hankinnasta Pro Kuolimo ry:n hallituksen pöytäkirjaan ja hallituksen/ hallituksen jäsenen vastaanottotarkastus. Kilpailutuksessa pyydettiin 2-4 tarjousta.

Hankinnoissa tavoitteena oli teknistaloudellisesti edullisin vaihtoehto.

7. PROJEKTIN RAHOITUS

7.1. KUSTANNUSARVIO

7. KUSTANNUSARVIO PROSENTTIMÄÄRÄISENÄ KORVATTAVIIN KUSTANNUKSIIN					
Ilmoita summat euroina, euron tarkkuudella. Täytä valkoiseksi jätetyt ruudut. Kustannuserittelyt kustannuslajeista ja laskentaperusteista esitettävä erikseen hakemuksen liitelmakkeella.					
KUSTANNUKSET	☒ SISÄLTÄVÄT ARVONLISÄVERON	☐ EIVÄT SISÄLLÄ ARVONLISÄVEROA			
HAETTAVA PROSENTTIKORVAUS	☐ 24 %	☐ 15 %			
	2014	2015	2016	2017	Yht. I
7.1 Projektihenkilöstön palkkakulut					
7.1.1 Palkat					
7.1.2 Lakisääteiset sivukulut					
7.2 Prosenttimääräinen korvaus palkkakuluista (24%/15%)					
7.3. Matkakustannukset (jos haettava prosenttikorvaus 15 %)					
7.4 Hankkeen sisällölliseen toteuttamiseen liittyvät kulut					
7.4.1 Ostopalvelut	2574				2574
7.4.2 Koneiden, laitteiden ja muun käyttöomaisuuden hankintamenot, poistot tai vuokrakustannukset	7200				7200
7.4.3 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5226				5226
7.4.4 Muut hankkeesta aiheutuvat välittömät kulut					
7.5 Luontoissuoritukset					
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ Summa väärin	12426				15000
7.6 VÄHENNETTÄVÄT TULOT					
RAHOITETTAVAT NETTOKUSTANNUKSET	12426				15000

7.2. HANKKEEN RAHOITUS

9. RAHOITUSSUUNNITELMA	2014	2015	2016	2017	Yht. I
9.1 Haettava avustus	9 500				9 500
9.1.1 Etelä-Karjalan liitolta haettava rahoitus	9 500				9 500
9.1.2 Muilta maakunnan liitoilta haettava rahoitus (erittelyt seuraavilla rivoilla)					
9.2 Kuntarahoitus	500				500
9.2.1 Kunnan oma rahoitus	500				500
9.2.2 Muu kuntarahoitus, MIKÄ?:					
9.3 Yksityinen rahoitus	5 000				5 000
9.3.1 Yksityisen tahon oma rahoitus	500				500
9.3.2 Muu yksityinen rahoitus, MIKÄ?:	4 500				4 500
OP, Osakaskunta, yritykset ja yksityiset henkilöt	4 500				4 500
9.4 Muu julkinen rahoitus, MIKÄ?:					
9.5 Luontoissuoritukset					
RAHOITUS NETTOKUSTANNUKSIIN YHTEENSÄ	15 000				15 000

7.3. TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET

Kokonaiskustannukset olivat 13865,27 €

Omarahoitusosuus oli: 5000 €

Etelä-Karjalan liiton maakunnan kehittämisrahaa hankkeelle oli myönnetty 9 500 euroa, josta ennakoerä 2850 € saatiin 22.6.2015. Ennakoerä haettiin tiukan maksuvalmiuden takia.

Savitaipaleen kunnalta saatiin avustusta 500 € hankkeelle.

Hankkeen Etelä-Karjalan liiton maakunnan kehittämisrahan loppuerä 6650 € haetaan tammikuussa 2016.

8. HANKKEEN TOTEUTUMINEN

8.1. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Hankittiin toteutussuunnitelman mukaiset koneet, laitteet, materiaalit ja ohjelmistot.

Toteutettiin Kaijanlahden ja Parosillanojan vesinäytteenotot ja vesianalyysit.

Vesitutkimuksella saatiin ajantasaista syvällisempää tietoa edellä mainittujen kohteiden vedenlaadusta.

Hankkeen toteutuksessa ennakoitiin riskinä henkilöresurssien käytettävyys, mutta käytännössä ongelmaksi muodostuivat poikkeavat kesäsääät, jotka siirsivät vesistötutkimusta myöhäiskesäälle.

Toteutettiin vesiensuojeluopas Kuolimon alueen vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille.

Tämän hankkeen yhteydessä kartoitettiin tulevia kosteikkorakennushankkeita ja osallistuttiin Kapakk'ojan kosteikkohankkeen toteutukseen ja käyttöönottoon.

Vesille lasku 8.5.2015

Vesinäytteet 24.9.2015

8.2. TULOSTEN VAIKUTTAVUUS

Hankkeessa hankitut välineistö palvelee tulevaa vesistötutkimusta ja suojelutoimintaa.

Hankkeen tuloksena Länsi-Saimaan vesistöjen tutkimustoiminta ja kansalaistiedottaminen tehostuivat ja valumavesien käsittely parani.

Kansalaisten tietoisuus vesistönsuojelusta paranee toteutetun oppaan avulla.

Esimerkinomaisesti Kapakk'ojan kosteikon käyttöönotto saavutti laajan huomion tiedotusvälineissä ja keräsi runsaan joukon avajaisvieraita mukaan lukien kansanedustaja Anneli Kiljusen.

Hanke on aikaansaanut merkittävästi myönteistä kiinnostusta ja aktiivisuutta vesiensuojeluhankkeiden toteutukseen Länsi-Saimaan vesistöalueelle.

Vesien suojelutoimilla (vaikuttamalla valumavesien laatuun kosteikkoja rakentamalla) palautetaan järven tila lähemmäksi sen alkuperäistä kirkasvetistä ja karua olomuotoa jossa uhanalainen Isonieriä (Kuolimon Nieriä) viihtyy ja lisääntyy luonnonkantaisena ja kalastettavana kalalajina kannan elvyttyä.

9. HANKKEEN TIEDOTTAMINEN

Hankkeen etenemisestä ja sen tuloksista tiedotettiin ja raportoitiin eri osapuolille. Hanke on yksivuotinen ja siitä annetaan tämä loppuraportti rahoittajille ja sidosryhmille.

Hankkeesta tiedotettiin Pro Kuolimo.fi verkkosivuilla, Facebookissa, sähköpostilla ja lehdistötiedotteilla. Hanke sai laajasti näkyvyyttä paikallisessa lehdistössä.

10. HANKKEEN TULOSTEN HYÖDYNTÄMINEN JA JATKOTOIMENPITEET

Hankkeen tutkimustulokset jäävät vapaasti muiden osapuolten ja sidosryhmien käyttöön. Tutkimusalue jää yhdistyksen omistukseen ja ylläpitoon sekä hallintaan ja on sidosryhmien käytettävissä.

Kosteikkohankkeiden priorisoinnissa ja toteutuksissa voidaan hyödyntää hankkeen tutkimustuloksia ja välineistöä.

Hankkeen tutkimustulokset edesauttavat PISARA hankkeen toteutusta ja edistämistä.

Hankkeen myönteinen julkisuus on muokannut yleistä ilmapiiriä myönteisemmäksi erilaisten suojelutoimenpiteiden toteutuksissa. Samalla tietoisuus kosteikkohankkeiden teknisestä ja taloudellisesta toteutuksesta suojaavina ja puhdistavina toimenpiteinä on laajasti saatu Länsi-Saimaan vesistöalueella asuvien tietoisuuteen.

Hanke oli konkreettinen esimerkki käytännön toimenpiteistä paikallisessa vesiensuojelussa ja vaikuttaa myönteisesti ihmisten viihtyvyyteen vesistöalueella.

Kapakk'ojan kosteikko Pappilan rannassa. Taustalla näkyy huvinvointiaseman vuodeosaston ikkunat.

Savitaipaleella 22.12.2015

Pro Kuolimo ry

Hannu Jokinen
Puheenjohtaja

Raimo Laitinen
Varapuheenjohtaja

Kari Kotirinta
Sihteeri

Jarmo Peltonen
Hallituksen jäsen